

Suomalaisen metsäosaamisen kansainvälistymisstrategia ja toimet sen toteuttamiseksi - Päätulokset

Hankkeen loppuseminaari 19.3.2024

TAPIO

Suomalaisen metsäosaamisenkansainvälistymisstrategiaja toimet sen toteuttamiseksi

- Rahoittaja Metsämiesten Säätiö 2023-2024
 - Toteuttaja Tapio Oy

Työryhmä

- Liisa Käär
- Risto Päivinen
- Markku Kanninen
- Pekka T. Rajala

Ohjausryhmä

- Olli Äijälä, Tapio, pj.
- Eila Lautanen, Työtehoseura
- Maarit Lindström, Metsäteollisuus
- Ilari Pirttilä, Metsämiesten Säätiö

Hankkeen tausta ja tavoitteet

Kansallisen metsästrategian kansainvälisyyttä koskevat lausumat

- Panostettava kansainväliseen **osaamiseen, yhteistyöhön ja vaikuttamiseen**
- Vahva kansainvälinen yhteistyö **turvaa Suomen metsäsektorin toimintaedellytyksiä**
- Suomen vaikuttamismahdollisuudet kansainvälisissä politiikkaprosesseissa kasvavat ja Suomi pystyy **vaikuttamaan ennakoivasti EU:n metsäpolitiikkaan**

Hankkeen tavoitteet

- Laatia strategia, jossa hahmotellaan suomalaisen metsäosaamisen **kansainvälistymisen tavoitetila ja toimet sen saavuttamiseksi**
- Tarkastella suomalaisen metsäosaamisen kansainvälisen toimintaympäristön **taloudellisia, yhteiskunnallisia, ympäristöllisiä ja teknologisia muutoksia** viime vuosina (2008–2023)

Lähestymistapa ja tutkimusmenetelmät

Lähestymistapa

- Suomalaisella metsäosaamisella tarkoitetaan laaja-alaista **metsiä koskevaa taitotietoa**, joka sisältää metsätalouden eri osa-alueet sekä metsien tarjoamat ekosysteemipalvelut. Metsäteollisuustuotteiden valmistukseen liittyvä osaaminen on rajattu tarkastelun ulkopuolelle.
- Kansainvälistyminen käsitetään tässä hankkeessa ”**kaksisuuntaisena**”, eli se käsittää sekä osaamisen, taitotiedon, palveluiden, tuotteiden, työvoiman ja sijoitusten viennin ulkomaille että niiden tuonnin Suomeen

Menetelmät

- Julkaisujen **analyysi** ja sidosryhmien **teemahaastattelut**

Haastattelut

Toimiala	Haastateltuja (kpl)
Julkinen hallinto	7
Tutkimus ja korkein metsäopetus	4
Keskiasteen metsäopetus	3
Ammatti- ja etujärjestöt	4
Kansalaisjärjestöt	2
Metsähallitus	1
Metsäteollisuus	3
Metsäkoneet ja laitteet	3
Metsäpalvelut	3
Metsänomistus	4
Konsultointi	6
Opiskelijat (yliopistot)	17
Opiskelijat (ammattikorkeakoulut)	11
Yhteensä	68

Teemahaastattelu

- Puolistrukturoitu haastattelu ennalta laadittujen kysymysten pohjalta
- Haastattelu joko kasvokkain tai etänä
- Haastattelun kesto 45-60 minuuttia
- Haastattelut taltioitiin tarvittaessa
- Jokaisesta haastattelusta laadittiin kirjallinen raportti

Metsäosaamisen kansainvälistymisen strategia

- Tavoitteena edistää ja tukea kansallisen metsästrategian tavoitteiden toteutumista
- Lisätä organisaatioiden ja asiantuntijoiden kykyä
 - **Osallistua** kansainvälisiin verkostoihin ja hyödyntää niitä
 - **Viedä** ja **tuoda** osaamista
 - **Vaikuttaa** suomalaisen metsätalouden kansainvälisiin toimintaedellytyksiin

Esimerkkejä kansainvälisen toimintaympäristön muutoksista

Muuttuvat rakenteet

- Metsätalouden ja -teollisuuden rakennemuutos
- Venäjän tuontipuun tyrehtyminen
- Metsäalan kehitysyhteistyön hiipuminen
- Metsäalan työvoimapula

Muuttuvat toimintatavat

- EU:n rooli on kasvanut politiikan säätelyssä
- Sektorirajat ylittävät toiminnot ovat yleistyneet
- Yhä useammassa töissä on kansainvälisiä tehtäviä
- Digitalisaatio murtaa rakenteita

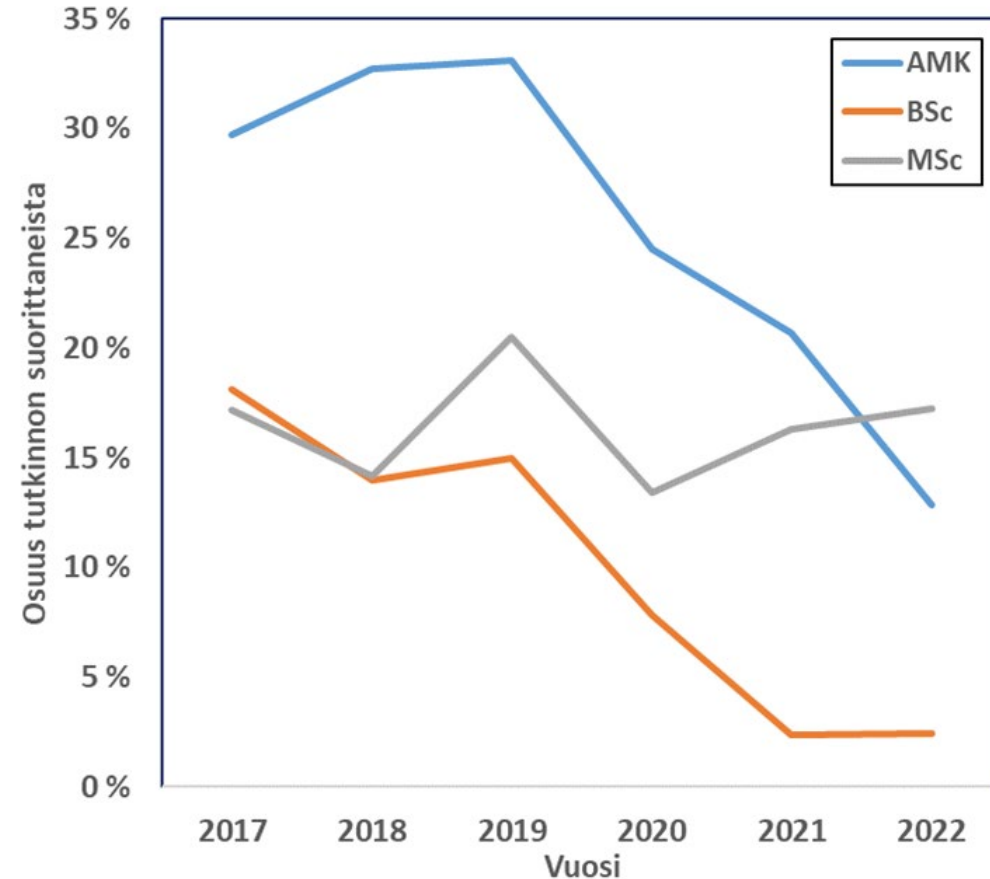
Muuttuva osaamistarve

- Sektorirajat ylittäviä monialaosaajia tarvitaan
- Vieraiden kielten ja kulttuurien laajempaa hallintaa tarvitaan
- Ulkomaista työvoimaa tarvitaan, koska suomalaisista osaajista on pulaa
- Metsäkoneenkuljettajakoulutuksesta voidaan tehdä vientituote

Esimerkki kansainvälisen opiskeluympäristön muutoksesta

- Kansainväliseen vaihtoon lähtevien opiskelijoiden **määrä on laskenut** vuoden 2017 tasosta
- Korona-epidemia katkaisi yhteistyön
- Opintotuen **enimmäistukiaika hankaloittaa** ulkomailla tehtävien harjoittelujen suorittamista
- Tutkintoihin käytettävien **opintojen enimmäismäärää on rajoitettu** yliopistoissa

Vaihdossa käyneet opiskelijat 2017-2022

Maa- ja metsätalousalan tukinnon suorittaneista opiskelijoista vaihdossa käyneet opiskelijat (suhteellinen osuus) 2017–2022. Mukana ammattikorkeakoulut (AMK), yliopistojen kandidiopiskelijät (BSc) ja yliopistojen maisteriopiskelijät (MSc).
Lähde: Vipunen-tietokanta.

Metsäosaamisen kansainvälistymisen strategia

1. EU-osaamisen vahvistaminen
2. Kansainvälistymisessä tarvittavan osaamisen kehittäminen
3. Nuoret asiantuntijoiden kansainvälisten työurien edistäminen
4. Kansainvälisten huippuosaajien houkuttelu Suomeen
5. Kansainvälisen metsäkoneenkuljettajakoulutuksen käynnistäminen
6. Ulkomaisen metsäalan kausityövoiman rekrytointi Suomeen
7. Suomalaisen metsäosaamisen vientimahdollisuuksien edistäminen

#1 EU-osaamisen vahvistaminen

- Säännöllisesti toistuvat **ajankohtaiskatsaukset** suomalaisille toimijoille EU:n uusista linjauksista [MMM]
- **Nuorten asiantuntijoiden lähettäminen EU:n komissioon** esim. *Junior Professional Officer (JPO)* -ohjelman tapaan [yliopistot, ammattikorkeakoulut, ministeriöt, säätiöt, yritykset, järjestöt]
- **Harjoittelumahdollisuuksien luominen** etujärjestöjen ja yritysten Brysselin-toimistoissa [yliopistot, ammattikorkeakoulut, ministeriöt, säätiöt, yritykset, järjestöt]

#2 Kansainvälistymisessä tarvittavan osaamisen kehittäminen

- Metsäalan opiskelijoita ohjataan käyttämään nykyistä enemmän **monialaisia tutkintomahdollisuuksia** (ympäristö, EU-lainsäädäntö, rahoitus, tuotteiden ja palveluiden arvoketjut, markkinat, vastuullisuus, politiikka) [yliopistot, ammattikorkeakoulut]
- Ammatissa tarvittavan monialaosaamisen kerryttäminen ja **kielten opiskelu** aloitetaan jo opintojen alkuvaiheessa [yliopistot, ammattikorkeakoulut]
- Englannin kielen hallinnan lisäksi tarvitaan vähintään yksi muu kieli. **YK-kieliä** vaaditaan useissa kansainvälisissä organisaatioissa. EU-tehtävissä Brysselissä korostuu tarve osata **ranskaa**, kaupan puolella **saksaa, kiinaa ja portugalia** [yliopistot, ammattikorkeakoulut]

#3 Nuorten asiantuntijoiden kansainvälisten työurien edistäminen

- **Opintotuen enimmäistukiaikaa** tulee muuttaa joustavammaksi (harjoittelu/opiskelijavaihto ulkomailla) [OKM]
- Ammattikorkeakoulujen opettajien kansainvälistymistä tulee vahvistaa lisäämällä **opettajien vaihto- ja yhteistyömahdollisuuksia**
- Uran alkuvaiheessa oleville, kansainvälisiin tehtäviin aikoville nuorille asiantuntijoille tulee luoda **matalan kynnyksen työpaikkoja ja koulutusta** (JPO-ohjelman ja Kavakun tapaan) [yliopistot, ammattikorkeakoulut, ministeriöt, säätiöt, yritykset, järjestöt]

JPO = Junior Professional Officer

Kavaku = Kansainvälisten asioiden valmennuskurssi (UM)

Opiskelijoiden ehdotuksia

- Kansainvälisten kysymysten (**globaalit prosessit, EU**) osuutta opinnoissa tulee lisätä [yliopistot]
- Opintojen alkuvaiheessa nykyistä enemmän **englanninkielisiä kursseja** ja yhteisiä opintoja Suomessa olevien ulkomaisten vaihtoopiskelijoiden kanssa; se auttaa kehittämään sanavarastoa ja lisää rohkeutta vuorovaikutukseen englannin kielellä. [yliopistot]
- Nykyistä **monipuolisimpia tapoja suorittaa opintoja ja harjoitteluja ulkomailla**. Tiedotusta yliopistojen, yritysten ja rahoittajien tarjoamista mahdollisuuksista kansainvälisiin opintoihin ja vaihtoon tulee tehostaa [yliopistot, yritykset, järjestöt, säätiöt]

#4 Kansainvälisten huippuosaajien houkuttelu Suomeen

- Ulkomailta rekrytoitujen asiantuntijoiden **kotouttamistoimia** tulee kehittää ja vahvistaa [yliopistot, tutkimuslaitokset, yritykset, ammattijärjestöt]
- Suomessa opintonsa päättäneille tulee luoda työpaikkoja, joissa **kielivaatimukset** ovat aluksi joustavia ja joissa suomen kielen taidon vahvistaminen on osa integroitumista työelämään [yliopistot, tutkimuslaitokset, yritykset, julkishallinto ym.]

#5 Kansainvälisen metsäkoneenkuljettajakoulutuksen käynnistäminen

- Toteutettavuusselvitys Itämeren aluetta koskevan **kansainvälisen metsäkoneenkuljettaja-koulutuksen käynnistämiseksi** [MMM, TEM, OKM, OPH, yritykset, säätiöt].
- Tuloksena tiekartta seuraavista vaiheista
 - Sopimus **Suomen** ja **Ruotsin** viranomaisten sekä kansainvälisten metsäkonevalmistajien kanssa resurssien varaamisesta hanketta varten
 - Sopimus **Baltian maiden** sekä muiden hankkeesta mahdollisesti kiinnostuneiden maiden (esim. Saksa, Puola, Tšekin tasavalta, Ukraina) kanssa opetuksen järjestämisestä Baltian maissa
 - Hankesuunnitelma **Euroopan unionin** rahoitusta (esim. Euroopan Sosiaalirahastolle, ESR) ja kansallista ja ulkopuolista rahoitusta varten

#6 Ulkomaisen metsäalan kausityövoiman rekrytointi Suomeen

- Päivitetään Savotta 2025 -**selvitys metsätyövoiman tarpeesta ja saatavuudesta** Suomessa vuosina 2025-2030 [MMM, rahoittajat, Metsäteho]
- Laaditaan **selvitys ulkomaisen metsäalan kausityövoiman tarpeesta ja saatavuudesta** metsänviljely- ja taimikonhoitotöihin Suomeen. [MMM, Metsäteollisuus ry, MTK, työvoima-viranomaiset, maahanmuuttovirasto, rahoittajat, yritykset]
- Laaditaan **tiekartta** ulkomaisen metsätyövoiman rekrytoinnista Suomeen [MMM, Metsäteollisuus ry, MTK, työvoimaviranomaiset, rahoittajat, yritykset]
- Päivitetään **yleiset ohjeistukset ja suositukset** ulkomaisen kausityövoiman käytöstä Suomessa [Työvoimaviranomaiset, MMM]

#7 Suomalaisen metsäosaamisen vientimahdollisuuksien edistäminen

- Vahvistetaan **markkinointia, vienninedistämistä, innovaatioita, tutkimusta ja tuotekehitystä** niillä aloilla, joilla suomalaista metsäosaamista jo viedään ulkomaille [Yritykset, yliopistot, Luke, VTT, Suomen Akatemia, Sitra, Business Finland]
- Selvitetään potentiaalisia **uusia menestystarinoita**, jotka perustuvat kotimaiseen osaamiseen [Yliopistot, Luke, VTT, Suomen Akatemia, Sitra, TEM, MMM, Business Finland]

Metsien/luonnonvarojen seuranta ja kaukokartoitus

Metsäkoneet ja laitteet

Digitaaliset tieto- ja ohjausjärjestelmät

Vastuullisuus

Metsäneuvonta

Kiitos.

Pekka T. Rajala
p. 040 534 4611

TAPIO

